Nederland onder druk

SAMENVATTING 2014–2026 | BOOG-IT | PILOT MENS EN AI
Onderzoek naar hybride dreigingen, gemaakt door mens en AI.
Basis: 1 januari 2014 t/m 31 oktober 2026. Controle en redactie: 1 november.
Publicatie-editie van 1 november 2026.

De kern: volgens de Nederlandse inlichtingendiensten neemt de dreiging op belangrijke onderdelen toe, vooral vanuit Rusland. Het onderzoek laat zien hoe Nederland wordt geraakt en welke gevolgen bekend zijn. Een betrouwbaar landelijk groeipercentage of totaal aantal aanvallen kunnen we hiermee niet berekenen. [1]

Wat wilden we weten?

Wat weten we uit openbare bronnen over hybride dreigingen die Nederland sinds 2014 raken? Welke activiteiten, doelwitten en gevolgen zijn onderbouwd, en welke veranderingen kunnen we verantwoord beschrijven?

Wat valt binnen dit onderzoek?

Hybride dreigingen kunnen bestaan uit spionage, digitale aanvallen, beïnvloeding, economische druk en sabotage. We onderzoeken geselecteerde gebeurtenissen, meldingen en officiële beoordelingen. De nadruk ligt op Europees Nederland, met afzonderlijk benoemde Nederlandse belangen in het buitenland. De Caribische delen van het Koninkrijk zijn niet systematisch historisch onderzocht. Openbare informatie is niet altijd online; online vindbaarheid maakt informatie niet automatisch een openbare bron.

De basisperiode is afgesloten t/m **31 oktober 2026**. De laatste vijf dagen zijn nu gericht onderzocht en verwerkt. Dit is een kwalitatieve referentiebasis: een vastgelegd vertrekpunt om nieuwe informatie mee te vergelijken. De volledigheid verschilt per jaar en onderwerp.

De belangrijkste bevindingen

1. Een langere geschiedenis, met toenemende dreiging op onderdelen. Nederland werd al vóór 2022 geraakt door spionage, digitale aanvallen en druk op mensen en organisaties. De diensten beschrijven een toename op belangrijke onderdelen. Het verloop verschilt per onderwerp en jaar. Onderliggende inlichtingen zijn niet volledig openbaar. [1]

2. Drones en schepen vragen zorgvuldig bewijs. Meer meldingen of scheepsbegeleidingen bewijzen geen even grote stijging van vijandige operaties. Een ontbrekend scheepssignaal bewijst niet dat een zender bewust is uitgezet. Bij de Eemshaven werd op 28 oktober een aanhouding van 20 oktober bekend. De man is inmiddels vrijgelaten en blijft verdachte. Motief en opdrachtgever blijven onbekend; een verband met andere Groningse waarnemingen is niet vastgesteld. [4]

3. Mensen kunnen toegang geven of onder druk staan. De AIVD waarschuwde op 28 oktober voor dreiging via mensen met toegang. OM en politie meldden ook een nieuwe verdenking van diensten voor een buitenlandse mogendheid rond intimidatie bij bijeenkomsten. Die verdenking bewijst nog geen schuld of specifieke opdrachtgever. [2, 5]

Wat voegt de laatste oktoberweek toe?

Concretere gevolgen voor reizigers. De Kamerantwoorden van 28 oktober over de spoorsabotage op 15 september noemen veertig verstoringen en een NS-schatting van ruim **44.000 niet-gemaakte reizen**. Dat zijn geen veertig unieke aanvallen of 44.000 unieke slachtoffers. De eerdere 35 meldingen zijn een andere bronmaat. De exacte financiële schade en opdrachtgever blijven onbekend. [3]

Nieuwe beschermingsmaatregelen. Defensie kondigde op 29 oktober versterking van SeaSEC in Scheveningen aan, gericht op veiligheid op en onder water, waaronder kabels en leidingen. Op 30 oktober kreeg Defensie een permanente monitoringtaak rond het Caribisch deel van het Koninkrijk. Het effect van deze maatregelen is nog niet vastgesteld. [6]

Wat betekenen de bevindingen samen?

Nederland kan rechtstreeks doelwit zijn en via buitenlandse gebeurtenissen of internationale ketens worden geraakt. De nieuwe bronnen onderstrepen het belang van zowel technische beveiliging als bescherming van mensen en hun toegang. Ze maken sommige gevolgen concreter, maar tonen geen landelijk totaalbeeld van groei of schade.

De uitgebreide editie verwerkt daarnaast een oudere waarschuwing over verwachte Chinese cyberaanvallen en een journalistiek spoor over advertentiedata en Gazprom. De beperkingen en tegenindicaties staan bij die bronnen. Een verwachting, kwetsbaarheid of journalistieke claim is geen bewezen nieuwe operatie.

Hoe werkten mens en AI samen?

Maurice bepaalde het doel en stuurde de verbreding en begrijpelijke taal. AI hielp bronnen zoeken, lezen, ordenen, analyseren en teksten maken en controleren. Boog-IT draagt de redactionele verantwoordelijkheid; Maurice is beoogd eindredacteur. De methodereview gebruikt de RIS Propeller Intelligence Cycle van Arno Reuser (2017). Afzonderlijke AI-reviews zijn uitgevoerd; dit is geen certificering. [7] De pilotopzet is achteraf toegevoegd. Tijdwinst en nauwkeurigheidswinst zijn niet gemeten; de evaluatie volgt.

Boog-IT wil pionieren door cyberexpertise, OSINT en AI te bundelen. Onze ambitie is sneller, breder en integraler onderzoek. Niet alle informatie is openbaar of online beschikbaar. Vindbaarheid, toegang en hergebruik zijn verschillende vragen. De pilot moet laten zien wat deze samenwerking oplevert.

We hebben **redelijke zekerheid** over het bredere oordeel van toename op onderdelen, door de officiële beoordelingen en voorbeelden met hun beperkingen. De conclusie dat dit corpus geen landelijk groeipercentage kan dragen is **sterk onderbouwd**, door de aantoonbare selectie en onvergelijkbare meeteenheden.

Wat blijft open en hoe gaan we verder?

Oorspronkelijke gegevens, procesuitkomsten en historische reeksen ontbreken op onderdelen. Meer meldingen kunnen ook komen door beter toezicht of latere bekendmaking. Een onafhankelijke menselijke inhoudelijke review en lezerstest zijn niet uitgevoerd. Vanaf november volgen maandrondes op initiatief van Maurice. De eerste kwartaalvervolgperiode is november-december 2026; publicatie verloopt via het websiteproject.

Bronnen om verder te lezen

[1] MIVD over 2024 en AIVD over Rusland in 2025.
[2] AIVD: dreiging van binnenuit (28 oktober).
[3] Kamerantwoorden spoor: 2026D53822 (28 oktober).
[4] ANP: aanhouding Eemshaven (28 oktober).
[5] OM: verdenking diensten buitenlandse mogendheid (28 oktober).
[6] Defensie: SeaSEC (29 oktober) en Caribische monitoring (30 oktober).
[7] Reuser: The RIS Open Source Intelligence Cycle (2017).

Volledige bronverantwoording en open vragen staan in de uitgebreide onderzoekseditie.